

OSTRAVAN.CZ

1. Ublížovat a ničit není nikdy dobré ani nutné, říká Juraj Čiernik, režisér operní fantazie Dítě a kouzla

27.01.2022 ostravan.cz - Milan Bátor

[Odkaz na originál](#)**Klíčová slova:** 12; divadla; Divadle; moravskoslezského; Národního

Inscenovat operu může být někdy jako sudoku. Zvířata a věci mohou mít někdy duši, jazyk i národnost. Stačí k tomu špetka fantazie, říká Juraj Čiernik, který je režisérem nové inscenace opery Maurice Ravela Dítě a kouzla. Její premiéra se odehraje 10. února v ostravském **Divadle 12**, tedy na komorní scéně **Národního divadla moravskoslezského**.

Zažil jsi jako dítě nějaká kouzla?

Bohužel ne, ale vždy jsem chtěl něco takového zažít. Možná i proto inklinuji k divadlu. V něm kouzla zažít lze.

Možná byl na tom podobně jako ty i Maurice Ravel, když napsal operní fantazii Dítě a kouzla. Tady už ale kouzla potkat můžeme.

Ano. Jak to měl Maurice s dětstvím a kouzly to nevím, ale jednoznačně miloval hravost, kterou i zanechal ve své opeře. Teď si vlastně vybavuji z dětství jeden moment, kdy moje sestřenice šila na stroji a on ji trochu zlobil: ona do něj kopl a vzápětí se mu za své jednání omluvila. Tehdy jsem začal poprvé přemýšlet nad duší předmětů. Zdá se mi tedy, že toto by mohl být moment kouzla, které jsem jako dítě zažil.

To je ono! Vždyť i v Ravelově opeře ožívají věci. Čajník se zlobí anglicky, šálek mluví čínsky... Co se to s věcmi v opeře Dítě a kouzla vlastně stalo?

Myslím, že přesně to, co v naší realitě. Prostě věci i zvířata reagují na jednání hlavního hrdiny, jako by měli lidskou duši, jazyk, city a někdy i národnost (úsměv).

Ono to má svůj důvod, kterým je nepatřičné chování malého chlapce. Co vlastně provedl, že dostane lekci?

Kluk, asi jako každé malé dítě, se ocitne ve víru zlosti a amoku, kterým ublíží mnoha věcem kolem sebe. Když pak zpět procítá a vidí důsledky svých činů, dozvídá se, že i mnoho jiných činů z minulosti bylo špatných a tím velmi ublížil. Asi bychom mohli dlouho psychologizovat a filozofovat nad tím, jestli měl kluk nějaký důvod, nebo bylo příčinou jeho chování něco zvenčí. Každopádně je v pohádce určen cíl k ponaučení jinak. Ublížovat a ničit není nikdy dobré ani nutné.

Trochu to připomíná Vzpouru hraček Hermíny Týrlové... V Ravelově opeře je spousta zvláštních postav: Oheň, Křeslo, Hodiny nebo Aritmetika. Jak těžké bylo dát jim nějaký rozměr běžného jednání a prožívání?

Z inscenačního hlediska jsme jaksí limitováni velikostí prostoru a formou provedení, takže využíváme každý kousek místa a snažíme se mu dát život v několika způsobech. A co se týče jednání a prožívání jednotlivých postav, bylo velmi krásné hledat v jednotlivých předmětech a jejich životní situaci paralelu s člověkem a jeho archetypy. V Ravelově případě se nejedná o pohádku pro dospělé, kde můžeme hledat skryté významy a jinotaje. To ale neznamená, že by dospělým neměla co říct. U zkoušení se o sobě často dozvídáme zajímavé věci díky konfrontaci s příběhem.

Sugestivní atmosféru podporuje Ravelova impresionistická hudba. Jakým dojmem na tebe působí?

Jeho hudba je nádherná. Musím říct, že na první poslech (i s obrazem) si vlastně nejsem schopný vybavit náročnost toho, co jsem slyšel. Nejspíš díky tomu, že hudba splynula s dějem a nádherně animovala dění i nálady. Čím víc času s tímto dílem trávím a takzvaně se v něm vrtám, je pro mě neustále náročnější a komplikovanější. Jeho pěvecké party vyžadují talent, zkušenosti, píli a dril. Pak vše působí tak lehce a přirozeně. Ale v pozadí interpretace tečou litry krve a potu.

Věřím, že pěvecké party jsou náročné. Všechno krásné ale stojí velké úsilí. Co bylo pro tebe jako režiséra inscenace nejtěžším úkolem?

Vlastně to zatím nedovedu úplně rozumně říct, protože jsme pořád relativně uprostřed procesu. Díky tomu, že miluji pohádky a nadsázku, fantaskní výjevy a humor, tragično i lásku, pravdu i slzy, jsem naprosto v této kratičkové opeře ve svém živlu. Je zde mnoho inscenačních polínek, která je nutno vycípat nebo dát divákovi tabulku, díky které polínko včas přeskočí, ale pořád se cesta k řešení hledá téměř sama, protože je někde uvnitř každého z nás. Proto považuji za největší a nejtěžší úkol seskládat zkoušecí plán tak, aby se každý herec cítil pohodlně a měl dostatek času se "zabydlet" ve svém úkolu obzvláště tehdy, kdy jsou v alternaci až čtyři lidi. A každá z alternací nealternuje ten samý počet postav. Pokud bych měl být stručný, jde o lidské sudoku, kde se pracuje i s desetinným

číslem.

Navíc v době, kdy není nikdy jisté, kdo půjde z kola ven...

Přesně tak. A taky se to i stává, poněvadž nemoci po horách skutečně nechodí.

Opera Dítě a kouzla je určena dětskému divákovi. Předpokládejme, že se nebudou nudit ani dospělí...

Věřím, že nebudou. Zvolený výtvarný rukopis Davida Baziky chytře používá kombinace kreseb a jednoduchosti, čímž dává prostor vidět mnoho věcí a současně si i mnohé domýšlet. Takže každý, kdo má alespoň malinkou špetku fantazie, si přijde na své.

Námět této opery je z říše fantazie a dobrodružství. Bude příležitost se smát?

Legrace a smích jsou v naší pohádce viditelné až na druhý pohled, protože situace samotná je vlastně samé drama a tragédie pro všechny účastníky. To však neznamená, že něco z toho nemůže být úsměvné.

URL | <https://www.ostravan.cz/72861/ublizovat-a-nicit-neni-nikdy-dobre-ani-nutne-rika-juraj-ciernik-reziser-operni-fantazie-dite-a-kouzla/>

[« zpět na začátek](#)